166003 - Kıyamet Günü Mîzanın Dili Var mıdır?

Soru

Kıyamet günü kurulacak olan mîzanın (terazinin) bir dili olduğuna dair herhangi bir delil var mıdır?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Kıyamet günü amellerin tartılacağı **mîzan**, Kur'ân ve mütevatir sünnetle sabittir. Mîzanın iki kefesi olduğu, sevap ve günahların bu kefelere konulduğu da sabittir. Bu husus, meşhur "Bitâka hadisi" nde açıkça geçmektedir.

Bazı âlimler, mîzanın bir dili olduğunu da söylemişlerdir. Bu görüş, İbn Abbas ve Hasan-ı Basrî'den gelen bazı rivayetlere dayandırılmıştır. Ancak bu konuda Peygamber Efendimiz s.a.v'den sahih olarak rivayet edilmiş merfû bir hadis bulunmamaktadır.

Âlimlerin Görüşleri

Şeyh Sâlih b. Abdülaziz Âl eş-Şeyh (hafizahullah) şöyle demiştir:

"Sünnette mîzanın iki kefesi olduğu sabit olmuştur: Bir kefeye günahlar, diğer kefeye sevaplar konur. Kimin sevap kefesi ağır gelirse kurtulur, kazanır ve cennete girer. Kimin günah kefesi ağır gelirse Allah'ın tehdidine maruz kalır.

Sünnet ehlinin akaid kitaplarında bazı âlimler mîzanın iki kefesiyle birlikte bir dili olduğunu da söylemişlerdir.

Ancak mîzanın dili olduğuna dair –İbn Kudâme'nin *el-Lüm'a* adlı eserinde zikretmesine rağmen– açık ve sahih bir delil bildiğimi söyleyemem. Bu görüşü, tartının ağır basmasının genellikle terazi diliyle anlaşılmasından hareketle, lafzın zahirini esas alarak söylemişlerdir. Dolayısıyla bu mesele

araştırmaya açıktır.” (*Şerhu’l-Akîdeti’t-Tahâviyye*)

İbn Kudâme r.h *Lüm‘atü’l-İ‘tikâd*’da şöyle der:

“Mîzanın iki kefesi ve bir dili vardır; onunla ameller tartılır.”

Ardından şu ayetleri zikreder:

“Kimin tartıları ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Kimin tartıları hafif gelirse, işte onlar cehennemde ebedî kalacak olan, kendilerini ziyana sokanlardır.” (Mü’minûn, 102–103)

Şeyh Abdürrezzâk b. Abdülmuhsin el-Abbâd (hafizahullah) şöyle demiştir:

“Âhiret gününe iman kapsamında, kıyamet günü kurulacak olan mîzana iman da vardır.

Allah Teâlâ buyurur:
‘Kıyamet günü için adalet terazilerini kurarız; artık hiç kimseye hiçbir haksızlık yapılmaz. Hardal tanesi kadar bile olsa onu getiririz. Hesap gören olarak biz yeteriz.’ (Enbiyâ, 47)

Ameller, amel defterleri ve kişiler tartılır. Bu, hakiki bir mîzandır ve iki kefesi vardır. Sevaplar bir kefeye, günahlar diğer kefeye konur.

Kart hadisi buna delildir. Zira hadiste ‘kart bir kefeye, defterler diğer kefeye konur’ ifadesi geçmektedir.

Bazı rivayetlerde ‘iki kefesi ve bir dili vardır’ denilmiştir. Bu, İbn Abbas r.a Kelbî yoluyla Ebû’ş-Şeyh tarafından rivayet edilmiştir. Hasan-ı Basrî’den de rivayet edilmiştir. Ancak mîzanın dili olduğuna dair merfû bir hadis yoktur.

Mîzanla ilgili hadisler mütevatirdir ve Kur’ân, zerre ağırlığınca bile olsa tartılacağını bildiren ayetlerle doludur:
‘Kim zerre kadar hayır işlerse onu görür; kim zerre kadar şer işlerse onu görür.’

(Zilzâl, 7–8)”

(*et-Tuhfetü’s-Seniyye, İbn Ebî Dâvûd el-Hâî Kasidesi Şerhi*)

Allah en doğrusunu bilir.